

دانشجو اکرم کشفی

رشته و مقطع: دکتری زبان و ادبیات فارسی

عنوان پایان نامه: تصحیح بخش نخست مثنوی المعنویه الخفیه

چکیده

نسخه‌های خطی، گنجینه‌های ارزشمندی است که به‌عنوان پشتوانه فرهنگ هرملتی محسوب می‌شوند و احیا و بازیابی آن، نقش مؤثری در اعتلای فرهنگ جوامع بشری دارد. وظیفه‌ای اصلی پژوهشگران، آن است که با شناسایی و یافتن این ذخیره‌های گران‌بها - که دربردارنده بهترین آثار دانشمندان، نویسندگان و شعرای دوره‌های گذشته است و از فرهنگ و معارف اسلامی و ایرانی تأثیر پذیرفته - به تصحیح و تدوین این آثار گران‌سنگ مبادرت ورزند. یکی از این دست نوشته‌های ارزنده و مجهول‌القدر، مثنوی «المعنویه الخفیه» است که توسط ابراهیم گلشنی بردعی، در سال ۹۲۲ هجری قمری، در حدود ۴۰ هزار بیت سروده شده است. این اثر ارزشمند عرفانی به پیروی از مثنوی مولانا، با اشعاری در وصف نی آغاز شده و سپس، شاعر به شیوه حکایت در حکایت و استفاده از تمثیل تحت تأثیر آیات و احادیث معصومین و بابیان داستان‌های روایی دینی و غیردینی، به شرح و بیان مضامین عرفانی می‌پردازد. سراینده با آگاهی از علوم عقلی و نقلی و اصول تصوف و تسلط بر زبان عربی، توانسته است نکات و مفاهیم عرفانی را با زبانی ساده و شیوا، به دور از تکلفات و صناعات ادبی و آرایه‌های فنی پیچیده، بیان نماید.

در تصحیح این منظومه، با عنایت به سه اصل: قدمت، صحت و استقلال نسخه دانشگاه تهران با شماره ۵۱۵۹ به عنوان نسخه اساس در نظر گرفته شده و ضمن مقابله و مقایسه دیگر نسخ با آن، موارد اختلاف در پاورقی ذکر شده است. در این پژوهش، سعی بر آن شده است، ضمن معرفی این شاعر عارف و مثنوی ارزشمند وی، به تأثیر مستقیم فرهنگ و معارف اسلامی در سرایش آن بپردازد و گامی مؤثر در جهت احیاء فرهنگ و ادب فارسی و آشنایی نسل جوان با این ذخیره‌های ارزشمند ادبی - عرفانی بردارد.